

De VVoorden

V A N

Commandement:

*Waer door de Capitteynen hunne Soldaten
gebieden ende exerceren.*

echt u Ryen nae u Gelederen

**Dit Soort machmen
gebruyken soo diefmaels
men will / ofte van noeden
heeft.**

Rechts om.

Her-stelt u.

Lincks om.

Her-stelt u.

Rechts om keert u.

Lincks her-stelt u.

Lincks om keert u.

Rechts her-stelt u.

Rechts u Gelederen verdobbelt.

U Gelederen her-stelt.

Rechts u Ryen verdobbelt.

U Ryen her-stelt.

Lincks u Ryen verdobbelt.

U Ryen her-stelt.

Met halve Ryen rechts u Gelederen verdobbelt.

U Ryen her-stelt.

Met Ryen omkeert u.

Mars.

Halt.

Met Ryen lincks om keert u.

Mars.

Halt.

Rechts om.

Met Gelederen Rechts om keert u.

Mars.

Halt.

Met Gelederen lincks om keert u.

Mars.

Halt.

Herstelt u.

Rechts u Ryen sluyt.

Lincks u Ryen opent.

Lincks u Ryen sluyt.

Rechts u Ryen opent.

Rechts u Gelederen dobbelt.

U Ryen sluyt int midden.

U Gelederen sluyt.

Rechts swenckt u.

Lincks swenckt u.

Recht swenckt u.

Lincks swenckt u.

Recht swenckt u.

Lincks her-stelt u.

Achter-warts u Gelederen opent, op dobbelde distantie.

U Ryen opent.

U Gelederen her-stelt

PIECKENIERS.

Op-warts u Spies draeght.

Neder u Spies stelt.

Schuyns u Spies draeght.

V Spies velt.

Schuyns u Spies draeght.

Rechts u Spies velt.

Schuyns u Spies draeght.

Lincks u Spies velt.

Schuyns u Spies draeght

Achter-waerts u Spies draeght.

Schuyns u Spies velt.

V Spies sleept.

Aend punt u Spies houdt.

V Spies velt.

Neder u Spies stelt.

MUSQUETTIRS.

V Ryen sluyt.

Mars, maeckt u gereed, een Gelid van vornen.

Legt an.

**De ander maecke sich weder gereet tot ben
lesten toe.**

Mars.

De rechte Rye maeckt u gereed.

Legh aen.

Dan d'ander ende de derde

Rechts om keert u.

Mars.

Maeckt u ghereed, een Gelidt van achteren.

Rechts om keert u.

Legh aen.

**Dan maeckt sich dat ander Gelidt weder
ghereedt / tot den lesten toe.**

Mars.

Maeckt u ghereedt. Ghelijck.

Legh aen, een Gelidt.

**Laet sich dat Ghelidt in twee deelen deelen /
d'ene helfte aen de Rechter zijde am / nae
achteren: ende d'ander helfte nae de Lincken
zijde; soo comense eerder voor d'andere
Musquettiers wech.**

Ende daer nae:

V Gelederen opent, ende u Ryen opent.

**Laetse dan t'samen op de Schilt - wacht
stellen / ende ghelijck ghereedt maecken /
ende nae maleanderen / gelijck sy staen /
Duy; gheven.**

Gedrucks tot Leeuwarden.

By Claude Fonteyne, Boeck-
Drucker Ordinaris der E.M. Hee-
ren Staaten van Frieslandt. M.DC.XXX.

Slova Povelů

Jak má kapitán velet svým vojákům, aby je vycvičil.

Vyrovnejte své zástupy a řady.

Tento povel se používá, aby vojáci stáli správně seřazení (poznámka 1).

Vpravo v bok.

Navraťte se.

Vlevo v bok.

Navraťte se.

Vpravo čelem vzad.

Navraťte se doleva.

Vlevo čelem vzad

Navraťte se doprava.

Vpravo zdvojte řady.

Vraťte se do řad, jak jste byli.

Zdvojte zástupy vpravo.

Vraťte se do zástupů, jak jste byli.

Zdvojte zástupy vlevo.

Navraťte se do zástupů, jak jste byli.

Polovinami zástupů zdvojte řady vpravo.

Navraťte se do zástupů, jak jste byli.

Po zástupech napravo protichod.

Vpřed.

Stůjte.

Po zástupech nalevo protichod.

Vpřed.

Stůjte.

M U Š K E T Ý Ř I .

Vpravo v bok.

Po řadách napravo protichod.

Vpřed.

Stůjte.

Po řadách nalevo protichod.

Vpřed.

Stůjte.

Navraťte se.

Napravo srazit zástupy.

Nalevo rozestoupit zástupy.

Nalevo srazit zástupy.

Napravo rozestoupit zástupy.

Vpravo zdvojit řady.

Zástupy srazit na střed.

Řady srazit.

Napravo zatočit (poznámka 2).

Nalevo zatočit.

Napravo zatočit.

Nalevo zatočit.

Napravo zatočit.

Navraťte se nalevo.

Rozestupte řady vzad na dvojitý rozestup.

Zástupy rozestoupit.

S řadami se vraťte, jak jste byli.

Zástupy srazit.

Pochodujte, jedna řada na čele jednotky se připraví ke střelbě.

Zamířte (poznámka 3).

Stejně tak se ke střelbě připraví druhá řada, a dále až po poslední.

Pochodujte.

Pravý zástup připravit ke střelbě.

Zamířte.

Stejně tak pro další zástupy.

Za pravou rukou čelem vzad.

Pochodujte.

Připravte ke střelbě jednu řadu v týlu jednotky.

Čelem vzad (pouze pro tuto řadu).

Zamířte.

Stejně tak se ke střelbě připraví druhá řada, a dále až po poslední.

Pochodujte.

Připravte ke střelbě všechny řady.

Jedna řada, zamířte.

Následně se řada rozdělí na dvě části, jedna polovina pak odchází do týlu po pravé a druhá po levé straně a stejně to provedou i ostatní mušketýři.

Cvičení zakončí takto:

Řady i zástupy rozestoupit.

Nakonec je shromáždí, abys ustavil hlídku. Na tu mají být připraveni všichni vojáci a mají se na ní podílet všichni stejně.

P I K E N Ý Ř I

Píku vztyč.

Píku k noze.

Píku na rameno.

Píku k boji.

Píku na rameno.

Píku k boji vpravo.

Píku na rameno.

Píku k boji vlevo.

Píku na rameno.

Píku k boji do týlu.

Píku na rameno.

Píku vleč.

Uchop píku za hrot.

Píku k boji.

Píku k noze.

Vytištěno v Leeuwardenu.

Claudem Fonteynem, Knihtiskařem

J. M. Vznešených

stavů Fríska. M.DC.XXX.

Poznámky překladatele:

1. Pro výcvik je obvykle využíván rozestup šesti stop mezi řadami i zástupy.
2. Z textu nevyplývá, zda byla pro otáčení jednotky použita anglická nebo německá konvence.
  - V anglické konvenci se jednotka otáčí na tu stranu, která je v povelu zmíněna.
  - V německé konvenci, kterou používá například Wallhausen, je v povelu zmíněna ta strana, která se otáčí, a jednotka se tak otáčí na opačnou stranu, než která je v povelu uvedena.
3. Pro velení střelby jsou zde uvedeny pouze dva povely, tedy Připravte se a Zamiřte, což odpovídá povelům ve Wallhausenově Kriegskunst zu fuss. Povel pro samotnou střelbu se vypouští, a mušketýr vystřelí sám již po povelu zamiřte.